

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Luftfartstilsynet
Postboks 243
8001 BODØ

Deres ref

Vår ref

Dato

15/3472-

07.01.2016

Statsbudsjettet 2016 - tildelingsbrev til Luftfartstilsynet

1. Innledning

Vi viser til Prop. 1 S (2015-2016), Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016) og Innst. 13 S (2015-2016). Dette brevet gjelder Stortingets budsjettvedtak og de vilkår og krav som departementet stiller til Luftfartstilsynet i 2016.

Tildelingsbrevet trekker opp målene for virksomheten, herunder delmål/resultatmål, samt prioriteringer og krav i 2016. Instruksen for Luftfartstilsynet og de arbeidsoppgavene som Luftfartstilsynet har i henhold til denne, skal til enhver tid følges opp.

2. Overordnede mål

Det overordnede målet for transportpolitikken er å tilby et effektivt, tilgjengelig, sikkert og miljøvennlig transportsystem som dekker samfunnets behov for transport og fremmer regional utvikling.

Utgangspunktet for Luftfartstilsynets arbeid er regjeringens hovedmål om at transportpolitikken skal bygges på en visjon om at det ikke skal forekomme ulykker med drepte eller hardt skadde i transportsektoren.

Luftfartstilsynet har hovedansvaret for tilsynet med norsk luftfart. Luftfartstilsynet skal være en pådriver for sikker og samfunnsnyttig luftfart i tråd med de overordnede målsettinger regjeringen har i samferdselspolitikken.

3. Mål, styringsparametere og oppdrag for 2016

Samferdselsdepartementet har i samråd med Luftfartstilsynet de siste årene foretatt en omstrukturering og forenkling av målstrukturen i tildelingsbrevet. Dette videreføres i tildelingsbrevet for 2016 ved at antall delmål reduseres ytterligere. Samferdselsdepartementet

er opptatt av at målstrukturen skal gjenspeile sentrale mål og prioriteringer for Luftfartstilsynet.

For 2016 er det derfor fastsatt fire hovedmål for Luftfartstilsynets virksomhet. I tillegg er det fastsatt delmål for Luftfartstilsynet og oppdrag for å følge opp disse.

Hovedmål 1: Sikkerhetsnivået i norsk luftfart skal være tilfredsstillende.

Delmål – Luftfartstilsynet skal:		Oppdrag – Luftfartstilsynet skal i 2016 ha	
D1.1	Gjennomføre SSP (nasjonalt flysikkerhetsprogram) iht. langtidsplaner.	R1.1	A) Gjennomført høring av SSP-dokumentet. B) Utformet og startet forankring av flysikkerhetsmål på nivå "TIER 1" i hht. målstruktur i State Safety Program C) Etablert prosesser for styring av flysikkerhet. D) Videreutviklet og forankret konsept for risikobasert tilsyn. E) Utviklet system for målrettet formidling (safety promotion). F) Operasjonalisert ny reaksjonspolicy, og etablert god håndheving.
D1.2	Følge opp utfordringer knyttet til offshore og innlands helikopter.	R1.2	A) Gjennomført prioriterte tiltak iht. sikkerhetsstudien for innlandshelikopter. B) Kartlagt og vurdert utviklingen i Nordområdene, på overordnet nivå med sikte på å identifisere utfordringer og muligheter for norsk luftfart, samt konsekvenser for LTs rolle og ansvar. C) Utrede mulighet for at Nasjonalt Register over Luftfartshinder (NLR) kan motta elektroniske høyde- og trasedata for alle kraftlinjer, og gjøre dette tilgjengelig for luftfarten via elektroniske kart.
D1.3	Følge opp utfordringer og behov for nye regler knyttet til rutenettet for kortbaneoperasjoner.	R1.3	A) Vedtatt forskrift om krav til trykkabin for ruteflyging med fly over fjellområder i Norge. B) Deltatt aktivt i EASA-prosesser vedr. krav til kompetanse for operasjoner under forhold som tilsvarer de særnorske, med de operative utfordringer dette innebærer.
D1.4	Gjennomføre hensiktsmessige tiltak for sikker bruk av droner (RPAS).	R1.4	Videreutviklet strategiske tiltak for droner, inkludert vurdere behov for videreutvikling av forskrift på området.
D1.5	Kartlegge bruk av rusmidler i norsk luftfart.	R1.5	Vurdert hvilke tiltak som kan være aktuelle for å redusere faren for bruk av rusmidler.

Merknad:

Det er en utfordring å følge med på forhold som globalisering, sterk konkurranse og geopolitiske spenninger, som preger dagens luftfart, og som kan ha konsekvenser for flysikkerheten. Det skjer også en rask teknologisk utvikling på området, blant annet innen flysikring, navigasjon og kommunikasjon. Luftfartstilsynet har ansvar for å ivareta oppgaven med å ha oversikt over disse forholdene, og skal sette inn tiltak om det er nødvendig.

Bedring av flysikkerheten innen helikoptervirksomheten vil fortsatt være en prioritert oppgave for Luftfartstilsynet i 2016. Luftfartstilsynet skal følge opp dette blant annet gjennom Flysikkerhetsforum for operatører av innlandshelikopter. I 2016 skal Luftfartstilsynet også prioritere å følge opp den nye forskriften om universell utforming.

Det er en prioritert oppgave for Luftfartstilsynet å påvirke utviklingen av internasjonale regler på luftfartens område, herunder å delta i internasjonale fora med særlig betydning for norsk luftfart.

Hovedmål 2: Samfunnssikkerhet og beredskap innen luftfartssektoren skal effektivt forebygge uønskede hendelser og begrense konsekvensene dersom disse likevel skulle oppstå.

Delmål – Luftfartstilsynet skal:		Oppdrag – Luftfartstilsynet skal i 2016 ha	
D2.1	Utarbeide en egen strategi for samfunnssikkerhetsarbeidet innen sitt ansvarsområde, som konkretiserer hvordan føringene i den overordnede strategien omtalt i kapittel 4 skal følges opp	R2.1	A) Utarbeidet handlingsplan som beskriver hvilke aktiviteter og tiltak som skal gjennomføres for å nå mål og krav i den overordnede strategien. B) Rapportert til departementet på status i oppfølgingen av egen strategi i forbindelse med de halvårlige kontaktmøtene om samfunnssikkerhet. Det skal i tertialrapportene gis en kort sammenfatning av arbeidet.
D2.2	Regelmessig øve evnen til krisehåndtering, slik at prosedyrer, roller og ferdigheter holdes på et tilfredsstillende nivå	R2.2	Gjennomført minimum 1 øvelse sammen med minimum 1 ekstern aktør.
D2.3	Utvikle planer og følge opp satsningsområder for å opprettholde god IKT-sikkerhet.	R2.3	Gjennomført risikovurdering og ha identifisert mulige initiativ for å oppnå tilfredsstillende IKT-sikkerhet, herunder cybersecurity
D2.4	Ha høy oppmerksomhet på det forebyggende sikkerhetsarbeidet gjennom oppfølging av	R2.4	Avgitt en rapport om sitt forebyggende sikkerhetsarbeid, etter nærmere bestilling fra departementet.

	bestemmelsene i sikkerhetsloven med forskrifter.		
--	--	--	--

Hovedmål 3: Luftfartstilsynet skal være en pådriver for samfunnsnyttig luftfart.

Delmål – Luftfartstilsynet skal:		Oppdrag – Luftfartstilsynet skal i 2016 ha	
D3.1	I samarbeid med markedet, definere og iverksette "prosjekt for allmennflyging og luftsport, PAL II" for perioden 2016-20, slik at det legges bedre til rette for denne delen av luftfarten.	R3.1	Utarbeidet plan for "prosjekt for allmennflyging og luftsport, PAL II", inkludert mandat, mål og delmål.
D3.2	Delta aktivt i arbeidet med å redusere miljøbelastning fra flystøy.	R3.2	<p>A) Vært aktiv pådriver i internasjonalt arbeid i CAEP og ICAO for å redusere støy fra fly og helikopter, arbeide for at den nye standarden for supersonic fly blir akseptabel for publikum, og at støystandarden for fly og helikopter skjerpes.</p> <p>B) Vurdert og eventuelt igangsatt mulige støyreducerende tiltak ved Flesland og Sola i samarbeid med Avinor AS.</p>

Hovedmål 4: Luftfartstilsynet skal ha rett faglig kompetanse.

Delmål – Luftfartstilsynet skal:		Oppdrag – Luftfartstilsynet skal i 2016 ha	
D4.1	Medarbeiderne skal ha kunnskap og rolleforståelse som gjør at de handler i samsvar med de gjennomgående krav og forventninger som er satt til forvaltningen.	R4.1	Gjennomført prioriterte tiltak iht. vedtatt forbedringsprogram for forvaltningskompetanse.

4. Andre forutsetninger og krav

Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet og beredskap skal inngå som en integrert del av Luftfartstilsynets virksomhet.

Det overordnede målet for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i samferdselssektoren er å unngå store uønskede hendelser som medfører skader på personer, miljø eller materiell, og minske følgene av slike hendelser hvis de skulle oppstå, samt sikre pålitelighet og framkommelighet i transport- og kommunikasjonsnett både i normalsituasjoner og under påkjenninger.

De overordnede mål og krav for samfunnssikkerhetsarbeidet i Luftfartstilsynet er fastlagt i "Strategi for samfunnssikkerhet i samferdselssektoren" fra 2015. Som det er nærmere redegjort for i strategien, skal Luftfartstilsynet særskilt prioritere følgende tre områder:

- Klimatilpasning
- Informasjons- og IKT-sikkerhet
- Sikring av kritiske objekter, systemer og funksjoner

Luftfartstilsynet bes, i tillegg til kravene omtalt i kapittel 3, også fortsette arbeidet med å styrke robustheten i de kritiske objektene innenfor eget ansvarsområde, som er identifisert i SAMROS II-prosjektet.

EØS-arbeidet

Regjeringen vil føre en aktiv europapolitikk. For å oppnå dette er et godt samarbeid mellom departement og underliggende virksomheter en nødvendig forutsetning. Luftfartstilsynet deltar i økende grad i regelverksprosessene i EU gjennom ekspertgrupper, komiteer og byråer. For å bidra til at vi på samferdselsområdet samlet sett ivaretar norske interesser på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte, bes Luftfartstilsynet å følge opp krav og frister for EU/EØS-arbeidet i Utenriksdepartementets retningslinjer for forvaltningen av Norges deltakelse i EØS-samarbeidet og Samferdselsdepartementets EØS-strategi.

Luftfartstilsynet bes om å rapportere på dette i de samarbeidsfora som finnes mellom departement og Luftfartstilsynet på EU/EØS-området. Der hvor Luftfartstilsynet deltar i EUs regleverksutforming, skal det være tett kontakt med departementet for å bidra til et klart mandat og en koordinert norsk posisjon. Det er viktig å identifisere saker som er viktige for Norge så tidlig som mulig, slik at vi fra norsk side kan medvirke til regelverksutformingen.

Effektivisering

I den politiske plattformen for regjeringen er det varslet flere tiltak for fornying og modernisering. Dette er nødvendig for å effektivisere offentlig sektor og sikre gode konkurransevilkår for norsk næringsliv.

I transportsektoren tar regjeringen nye organisatoriske løsninger i bruk for å få høyere tempo på utbyggingene og mer ut av ressursene. I tillegg til å øke bevilgningene gjennomfører regjeringen en større reform av transportsektoren. Arbeidet er omtalt i Prop. 1 S (2015-2016).

For å gi insentiv til mer effektiv statlig drift og skape handlingsrom for prioriteringer, ble det fra og med statsbudsjettet 2015 innført en reform for avbyråkratisering- og effektivisering. Deler av gevinstene fra mindre byråkrati og mer effektiv bruk av midlene blir i de årlige budsjettene overført til fellesskapet. Det er forutsatt at alle statlige virksomheter skal frigjøre en produktivitetstevinst i 2016 på 0,7 pst. av driftsutgiftene. Grunnlaget for beregningen i 2016 er saldert budsjett 2015. For Luftfartstilsynet er produktivitetstevinsten i 2016 satt til 1 357 000 kr på kap. 1313, post 01 og 887 000 kr på kap. 4313, post 01.

I tertial- og årsrapport skal det gå fram hvilke tiltak som er gjort for å følge opp dette.

Samferdselsdepartementet gjennomførte i 2015 en sammenlignende studie (benchmarking) av Luftfartstilsynet. Studien viser at Luftfartstilsynet har kostnadseffektivitet på linje med tilsynsmyndighetene de ble sammenlignet med. Luftfartstilsynet skal likevel vurdere tiltak for effektivisering på enkelte områder, blant annet ved økt bruk av digitale løsninger der dette er mulig. Studien vil bli videre fulgt opp i 2016 med sikte på å vurdere effektiviseringspotensialet i Luftfartstilsynet.

Risikovurderinger

Mål- og resultatstyring er det overordnede styringsprinsippet i statlig forvaltning. Vilåret for en god mål- og resultatstyring er at ledelsen kjenner og aktivt håndterer de utfordringene og uvisshetene som kan påvirke måloppnåelsen på en negativ måte. Ledelsen i Luftfartstilsynet skal påse at det finnes en forsvarlig risikostyring og intern kontroll av virksomheten i Luftfartstilsynet og at denne fungerer på en tilfredsstillende måte. Luftfartstilsynet skal i 2016 fortsette arbeidet med å videreutvikle en enhetlig styringsmodell, som inkluderer risikostyring, og som benyttes i hele organisasjonen.

Risikostyring er en del av etatsstyringen. Risikovurderinger skal derfor inngå i rapporteringen både i tertialrapportene og årsrapporten.

5. Administrative forhold

Fellesføring: En enklere hverdag for folk flest

Som et ledd i arbeidet med en enklere hverdag for folk flest, ønsker regjeringen å styrke kontakten mellom brukerne og forvaltningen.

I 2016 skal Luftfartstilsynet kartlegge hvordan brukerne opplever etaten. Luftfartstilsynet står fritt til å velge metode for kartleggingen. Hvis Luftfartstilsynet allerede har etablert gode systemer for brukerundersøkelser og brukerdialog, skal tilsynet vurdere behovet for å forbedre eksisterende initiativer eller å iverksette nye.

På bakgrunn av kartleggingen skal Luftfartstilsynet vurdere og eventuelt ta initiativ til tiltak som kan forbedre tjenestene.

I årsrapporten for 2016 skal Luftfartstilsynet omtale resultatet av kartleggingen og eventuelt beskrive hvilke tiltak som planlegges eller allerede er iverksatt.

Det vises til Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-14/2015 av 30. november 2015 som fins på www.regjeringen.no.

6. Budsjettildeling og fullmakter

Stortinget vedtok 15. desember 2016 statsbudsjettet for 2016, jf. Prop. 1 S (2015-2016), Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016) og Innst. 13 S (2015-2016).

6.1. Bevilgninger til Luftfartstilsynet for 2016

Disse bevilgningene ble vedtatt:

Kap. 1313 Luftfartstilsynet

<i>Post</i>	<i>Benevnelse</i>	<i>kr</i>
01	Driftsutgifter	194 112 000
	Sum kap. 1313	194 112 000

Kap. 4313 Luftfartstilsynet

<i>Post</i>	<i>Benevnelse</i>	<i>kr</i>
01	Gebyrinntekter	129 446 000
	Sum kap. 4313	129 446 000

6.2. Fullmakter gitt ved behandlingen av Prop. 1 S (2015-2016) og Innst. 13 S (2015-2016)

Stortinget vedtok bl.a. denne fullmakten for Samferdselsdepartementet:

"Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2016 kan:

Overskride bevilgningen på	Mot tilsvarende merinntekt på
Kap. 1313 post 01	Kap. 4313 post 02

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år."

Samferdselsdepartementet delegerer denne fullmakten til Luftfartstilsynet.

Luftfartstilsynet er et av de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

6.3.Fullmakter etter bevilgningsreglementet

Finansdepartementet delegerte i rundskriv R-110 av 25. november 2013 noen fullmakter etter bevilgningsreglementet til departementene. Disse fullmaktene kan departementet videredelegere til underliggende etater. For Luftfartstilsynet er tre av fullmaktene relevante.

Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester ut over budsjettåret

Samferdselsdepartementet delegerer til Luftfartstilsynet fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester ut over 2016. Leieavtalene og avtalene om kjøp av tjenester må gjelde kjøp til den ordinære driften av etaten, f.eks. leie av lokaler, kontorutstyr og kjøp av renholds- og vaktmestertjenester. Luftfartstilsynet må kunne dekke inn utgiftene i forbindelse med avtalene innenfor et uendret bevilgningsnivå på kap. 1313 Luftfartstilsynet, post 01 Driftsutgifter, i hele avtaleperioden. For alle avtaler ut over budsjettåret må Luftfartstilsynet nøye vurdere behovet for oppsigelsesklausuler. Ved vurderingen skal hensynet til den framtidige handlefriheten veie tungt. Dette gjelder særlig når avtalene går over flere år.

Dersom fullmakten ikke blir benyttet etter forutsetningene, kan Samferdselsdepartementet trekke den tilbake. I forklaringene til statsregnskapet for 2016 må Luftfartstilsynet vise at de disposisjonene som er gjort, ligger innenfor fullmakten.

Ved inngåelse av nye avtaler må Luftfartstilsynet nøye vurdere de budsjettmessige konsekvensene av avtalene. Dersom det ikke er budsjettmessig dekning for en avtale, må den legges fram for Samferdselsdepartementet før den blir inngått, slik at evt. behov for bevilgninger kan bli vurdert i de ordinære budsjettprosessene.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgningen mot tilsvarende merinntekter

Samferdselsdepartementet delegerer til Luftfartstilsynet fullmakt til å overskride bevilgningen på kap. 1313 Luftfartstilsynet, post 01 Driftsutgifter, med inntil to pst. av bevilgningen mot tilsvarende merinntekter på kap. 4313 Luftfartstilsynet, post 01, Gebyrinntekter. Disse vilkårene gjelder:

- De merinntektene som blir bokført i 2016, må minst dekke overskridelsen.
- Merinntekten må være et resultat av økt aktivitet i forhold til forutsetningene i budsjettet for 2016.
- Den aktiviteten som gir inntekter, må ikke føre til et høyere aktivitetsnivå enn det som kan dekkes av utgiftsbevilgningen, dersom merinntektene faller bort.

Dersom fullmakten ikke blir benyttet etter forutsetningene, kan Samferdselsdepartementet trekke den tilbake. I forklaringene til statsregnskapet for 2016 må Luftfartstilsynet vise at de disposisjonene som er gjort, ligger innenfor fullmakten.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgning mot tilsvarende innsparing i de tre neste budsjettårene

Samferdselsdepartementet delegerer til Luftfartstilsynet fullmakt til å overskride bevilgningen på kap. 1313 Luftfartstilsynet, post 01 Driftsutgifter, i 2016 med inntil fem pst. av bevilgningen i forbindelse med kjøp av nytt fagdatasystem, mot tilsvarende innsparinger de tre neste årene. Innsparingen i 2017 må utgjøre minst en tredjedel av overskridelsen, og ved slutten av 2018 må minst to tredjedeler av den samlede overskridelsen være spart inn, slik at det som ev. skal spares inn i 2019, utgjør maksimalt en tredjedel.

Dersom fullmakten ikke blir benyttet etter forutsetningene, kan Samferdselsdepartementet trekke den tilbake. I forklaringene til statsregnskapet for 2016 må Luftfartstilsynet vise at de disposisjonene som er gjort, ligger innenfor fullmakten.

7. Rapportering og resultatoppfølging

7.1 Generelt

I instruks for økonomistyring for Luftfartstilsynet er det satt krav til rapportering fra etaten både i og etter budsjettåret.

Summen av rapporteringene i tertialrapportene, årsrapporten og på etatsstyringsmøtene skal bidra til en best mulig styringsdialog og fortløpende resultatoppfølging. Etatsstyringsmøtene bør utfylle og forklare de skriftlige rapportene snarere enn å gjengi innholdet i disse.

7.2 Årsrapport

Luftfartstilsynet skal årlig utarbeide en årsrapport til Samferdselsdepartementet. Årsrapporten og årsregnskapet skal utarbeides etter standard fastsatt med virkning fra regnskapsåret 2014.

Årsrapporten skal blant annet inneholde en helhetlig framstilling og vurdering av Luftfartstilsynet sine gjennomførte aktiviteter og resultater. Den skal gi et grunnlag for å vurdere om ressursene Luftfartstilsynet har hatt til rådighet har blitt brukt effektivt og etter forutsetningene. Vi viser til vedlegget for nærmere redegjørelse for rapporteringskravene i årsrapporten, jf. også pkt. 7.1.

Årsrapport med regnskap skal sendes Samferdselsdepartementet senest 15. mars året etter budsjettåret. Årsrapporten skal publiseres innen 1. mai, eller så snart rapporten er behandlet i styringsdialogen mellom departementet og virksomheten.

7.3 Tertialrapporter

Så snart som mulig etter tertialsiftet, og senest to uker før etatsstyringsmøtet, skal Luftfartstilsynet sende tertialrapport til departementet. Rapporten skal inneholde:

- En kort oppsummering av utfordringer og risikoer i budsjettåret
- Oppfølging av fastsatte mål og andre krav som er satt i pkt. 3 og 4
- Prognose for bruken av bevilgningene for budsjettåret

- Redegjørelse om vesentlige endringer i framdrift for investeringsprosjekter og iverksettelsestidspunkt for nye tiltak
- Rapporteringskrav for å følge opp tiltak på beredskapsområdet.

Det skal bare sendes tertialrapport for første og andre tertial.

8. Plan for etatsstyringsmøtene 2016

For 2016 er det fastsatt følgende plan for etatsstyringsmøtene:

- Første etatsstyringsmøte: 29. januar 2016 fra kl. 11:30 til 12:30 i Samferdselsdepartementet.
- Årsmøte for 2015: 14. april 2016 fra kl. 10:00 til 14:00 i Samferdselsdepartementet. Frist for levering av årsrapport er 15. mars 2016.
- Etatsstyringsmøte første tertial: 16. juni fra kl. 10:00 til 14:00 i Luftfartstilsynets lokaler i Bodø. Frist for levering av tertialrapport er 2. juni 2016.
- Etatsstyringsmøte annet tertial: 27. oktober fra kl. 10:00 til 14:00 i Luftfartstilsynets lokaler i Bodø. Frist for levering av tertialrapport er 13. oktober 2016.

9. Avslutning

I samsvar med § 7 i Reglement for økonomistyring i staten stiller Samferdselsdepartementet bevilgningene på kap. 1313, Luftfartstilsynet og kap 4313 Luftfartstilsynet til disposisjon for Luftfartstilsynet i 2016. Disse bevilgningene skal brukes i samsvar med de styringssignalene som er gitt i Prop. 1. S (2015-2016), Prop. 1 S Tillegg 1 (2015-2016) og Innst. 13 S (2015-2016), ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2016, i dette tildelingsbrevet, ev. supplerende tildelingsbrev, samt i etatsstyringsmøtene.

Med hilsen

Ketil Solvik-Olsen
statsråd

Villa Kulild
departementsråd

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:
Riksrevisjonen

Krav til årsrapport og årsregnskap – vedlegg til tildelingsbrevet til Luftfartstilsynet for 2016

Årsrapporten skal inneholde seks deler, med følgende benevnelse og rekkefølge:

- I. Leders beretning
- II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- III. Årets aktiviteter og hovedtall
- IV. Styring og kontroll i virksomheten
- V. Vurdering av framtidsutsikter
- VI. Årsregnskap

Årsregnskapet består av:

- Ledelseskomentarer
- Oppstilling av bevilgningsrapportering
- Oppstilling av artskontorrapportering

Årsrapport med årsregnskap sendes Samferdselsdepartementet senest 15. mars 2017.

Årsrapporten

- ***Leders beretning***

Beretningen skal på et overordnet nivå være en introduksjon til årsrapportens mer detaljerte redegjørelse, men ikke et rent sammendrag. Den bør inneholde:

- en vurdering av Luftfartstilsynets samlede resultater for året (gode og dårlige).
- en vurdering av de samlede resultatene opp mot ressursbruken (ses opp mot årsregnskapet og ledelseskomentarene der)
- overordnet framstilling av de viktigste prioriteringene og sentrale forhold som har hatt betydelig innvirkning på oppnådde resultater.

Leders beretning skal signeres av luftfartsdirektøren. Den bør ikke overstige en til to sider.

- ***Introduksjon til virksomheten og hovedtall***

Denne bør inneholde:

- kort omtale av myndighet, ansvarsområde og overordnede mål for Luftfartstilsynet.
- en presentasjon av Luftfartstilsynet hvor tilknytningsform og organisasjonsstruktur omtales.

Nøkkeltall

- antall ansatte pr. 31.12.16

Utvikling over de tre siste årene

- årsverk
- samlet tildeling
- utnyttelsesgrad av bevilgningen
- driftsutgifter

- lønnsandel av driftsutgifter
- konsulentandel driftsutgifter

Noen volumtall som viser hva slags tjenester som Luftfartstilsynet produserer og omfanget av disse. Presentasjonen bør ikke overskride to-tre sider.

- **Årets aktiviteter og resultater**

Redegjørelsen i denne delen er et viktig grunnlag for departementets rapportering til Stortinget, og bør inneholde:

- analyse og vurdering av resultater og/eller oppnådde effekter basert på informasjon i forrige punkt. Dette kan gjøres ved å sammenlikne mellom år og ved å bruke utdrag av relevante regnskapsdata eller beregnede nøkkeltall
- redegjørelse for oppnådde resultater ut fra mål og resultatkrav satt i tildelingsbrevet, - vesentlige forhold som etaten vil framheve
- redegjøre for gjennomføring av oppdrag som Samferdselsdepartementet har gitt og som Luftfartstilsynet mener belyser resultater og måloppnåelse
- hovedfunn i gjennomførte evalueringer
- gjennomførte brukerundersøkelser
- redegjørelse for ressursbruk og vurdering av denne
- forklaringer og kommentarer til vesentlige mer- og mindreutgifter/inntekter i bevilgningsoppstillingen i årsregnskapet

- **Styring og kontroll i virksomheten**

- informasjonen under dette punktet skal gi Samferdselsdepartementet grunnlag for å vurdere om Luftfartstilsynet har god styring og tilfredsstillende kontroll, samt belyse om systemene bidrar til å oppnå mål og resultater og om måloppnåelsen er effektiv. Det er ikke behov for en fullstendig redegjørelse hvert år om støtte- og styringssystemer. Vi ber om en kort vurdering av følgende vesentlige forhold som kan ha betydning for departementets styring og kontroll:

- Luftfartstilsynets risikovurdering og ev. tiltak for å redusere risiko
- om det er avdekket vesentlige svakheter, feil, mangler i opplegget for intern kontroll, samt ev. utbedringstiltak som er satt i verk
- om internkontrollen har avdekket vesentlige svakheter, feil og mangler i kritiske prosesser og aktiviteter, samt om det er iverksatt tiltak for å bøte på disse
- rapportering av vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling (rapportering av tallene følger mal i Prop. 1 S), HMS/arbeidsmiljø, diskriminering og ytre miljø.

Dersom det er aktuelt, bes Luftfartstilsynet rapportere om følgende:

- prosjekter og igangsatte tiltak knyttet til systemer for styring
- forvaltningen av egne eiendeler (materielle verdier)
- bemannings-, kapasitets- og kompetansesituasjonen i virksomheten
- systemer for å samle inn, måle, rapportere og evaluere resultater
- utførte endringer som følge av tilsynssaker eller andre oppfølgingssaker som er av betydning for departementets styring.

Luftfartstilsynet må vurdere om det er andre forhold av betydning for departementets

styring som etaten bør rapportere om.

- **Vurdering av framtidsutsikter**
Luftfartstilsynet bes redegjøre for:

- utviklingstrekk i samfunnet eller ev. andre vesentlige endringer som Luftfartstilsynet har vurdert, og som Luftfartstilsynet mener vil kunne påvirke evnen til å nå resultater og mål på lengre sikt
- forhold som har blitt aktuelle i løpet av året og som vil ha betydning for årene som kommer (konkrete forhold i og utenfor Luftfartstilsynet som vil virke inn på framtidig evne til å løse samfunnsoppdraget, gitt oppnådde resultater, planlagte tiltak og prioriteringer).

Denne delen bør ikke være på mer enn en til to sider.

- **Vedlegg**
Det kan benyttes egne vedlegg for å rapportere om særskilte forhold.

Årsregnskapet

- **Ledelseskomentarer**
Denne skal inneholde luftfartsdirektørens vurderinger av vesentlige forhold ved årsregnskapet. Kommentarene skal være knyttet til innholdet i alle oppstillinger som inngår i årsregnskapet. Det må opplyses om revisjonsordningen for Luftfartstilsynet.

Luftfartsdirektøren skal bekrefte at årsregnskapet gir et dekkende bilde av Luftfartstilsynets disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld. Videre at årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten og rundskriv R-115 fra Finansdepartementet, og krav fra Samferdselsdepartementet i instruksen om økonomistyring og i tildelingsbrev.

Årsregnskapet avlegges ved luftfartsdirektørens signatur på ledelseskomentarene.

- **Bevilgningsrapporteringen med noter**
Det vises til krav som er fastsatt i Finansdepartementets rundskriv R-115. Notene må være fullstendige og korrekte.
- **Artskontorrapporteringen med noter**
Det vises til Finansdepartementets rundskriv R-115.